

Tisztelt Meteorológiai Tudományos Bizottság, kedves Kollégák!

Az év második felére terveztem egy bizottsági ülést, de csak olyan apróbb, érdemi megbeszélést nem igénylő ügyek adódtak, amelyek miatt nem éreztem indokoltnak egy összejövetellel rabolni időtöket. Amit egy ülésen elmondtam volna, azt az alábbiakban találjátok. Ez a levél, az esetleges hozzászólásokkal együtt, egy 'virtuális' MTB ülésnek is tekinthető. A levél második felében lévő, a következő MTB ülés napirendjére javasolt kérdéseket a várhatóan 2010. február 16-án sorra kerülő 'valódi' ülésen mindenképpen megbeszéljük.

1) 2009. november 19-20-án sikeresen lezajlott a 2009. évi, 35. Meteorológiai Tudományos Napok. A megnyitón több mint százan vettek részt, és az érdekes témának, előadásoknak köszönhetően péntek délre sem csökkent említésre méltóan a hallgatóság. Az előadások során olyan sok új eredményről, fejlesztésről, alkalmazási lehetőségről esett szó, hogy indokoltnak tűnt mindezt egy összefoglaló előadás formájában az MTA Földtudományok Osztályának is bemutatni. A várhatóan 2010 februárjában vagy márciusában napirendre kerülő ismertető megtartására a 35. Meteorológiai Tudományos Napok operatív szervezőjét, Putsay Máriát kértem fel, akinek ezúton is szeretnék köszönetet mondani a rendezvény színvonalas megszervezéséért és lebonyolításáért. A 35. Meteorológiai Tudományos Napok előadásai mindenki számára hozzáférhetők a

http://www.met.hu/omsz.php?almenu_id=omsz&pid=metnap35&pri=0&mpx=1

címen. Az előadások bővített összefoglalói (extended abstract) CD-ROM-on fognak megjelenni várhatóan 2010 tavasza folyamán, de hozzáférhetők lesznek az OMSZ honlapján is.

2) Bár az Akadémia igen nagy késéssel, de aktualizálta az MTB adatait a honlapján (<http://www.mta.hu/index.php?id=1821>), időközben elkészült és hozzáférhetővé vált az MTB saját honlapja is (<http://mtb.met.hu/>). A saját honlap, ahogy erről korábban beszéltünk, az egységesség kedvéért a Geokémiai és Ásvány-kőzettani Tudományos Bizottság honlapjának mintáját követi (<http://www.mta.hu/index.php?id=1817>, <http://www.geokemia.hu/~demeny/bizhonlap.html>). A saját honlap megtartása mellett az szól, hogy ez az OMSZ egyik szerverén található, így akadémiai közreműködés nélkül, gyorsan, igény szerint alakítható. Ha az egyes munkabizottságok szeretnék hasonló formában elkészíteni a honlapjukat (amiket utóbb tovább bővíthetnek, feltölthetik rájuk rendezvényeik anyagait, stb.), akkor az alapformát rendelkezésre bocsátom, de az adatok megadása esetén ezeket az alapoldalakat akár el is készítem számukra.

A kérdés az, hogy a tagok névsorán és az elérhetőségen kívül mi kerüljön az MTB honlapjára? Az MTB választott testület, amelynek illene valamilyen formában bemutatnia a tevékenységét a választóinak, a köztestületi tagoknak. Az MTB ülések és az MTB által támogatott rendezvények meghívói, és rajtuk keresztül az adott rendezvény esetleges nyilvános anyagai felkerülhetnek a honlapra. Talán indokolt az MTB ülések rövid, néhány mondatos, az esetleges döntéseket tartalmazó összefoglalójának az elhelyezése is, de a honlap teljes nyilvánossága miatt a belső munkaanyagokat (pl. részletes emlékeztetők, írásban benyújtott javaslatok, stb.) továbbra is e-mail-en javaslom megosztani a bizottság tagjai között. Kérem, gondoljátok át a dolgot, és a következő ülésünkön eldöntjük, hogy mi legyen.

3) Előzetes a következő ülés napirendjéhez:

A) Éves beszámoló. Az MTB éves beszámolóját, benne a munkabizottságok beszámolóival, január elején kell benyújtanunk. Az anyagokat Weidinger Tamás gyűjti a munkabizottságtól. Az ülésen röviden ismertetnénk a beszámolót.

B) Döntenünk kell a 2010. évi (36.) Meteorológiai Tudományos Napok részletes tematikájáról. Az ez év elején elfogadott hároméves programunk szerint 2010-ben a Meteorológiai Tudományos Napok témája az éghajlat lesz. Kérem, hogy mindenki (különösen a rendezvény operatív szervezésében elvileg közvetlenül érintett Éghajlati Munkabizottság) gondolkozzon azon, hogy milyen tematikával, milyen témájú előadásokkal lehetne a rendezvényt szakmailag a legvonzóbbá tenni. A magam részéről egy minél sokszínűbb, minél szélesebb szakmai közönségnek szóló, és így remélhetőleg sok érdeklődőt vonzó tematikát támogatnék a legszívesebben. A mostanában különböző fórumokon egyébként is gyakran szereplő éghajlat-modellezés mellett jelentősebb teret adnék a jelen (és a múlt) ténylegesen megfigyelt éghajlatváltozásainak, bevonva a meteorológia mellett esetleg más szakterületek művelőit is (pl. hidrológiai, fenológiai megfigyelések, a múltra vonatkozóan geológia, paleobotanika, stb.). A végső döntést az MTB hozza meg, figyelembe véve, hogy az operatív szervezők milyen program megszervezésére érzik képesnek magukat.

C) A Kiotói Jegyzőkönyv közelgő lejárta, a koppenhágai klímaértekezlet, a globális éghajlatváltozás potenciálisan katasztrofális következményei, az éghajlatvédelemhez szükségesnek látszó, esetenként irreálisnak tűnő erőfeszítések ismét az érdeklődés homlokterébe állították az éghajlati folyamatokra vonatkozó ismeretek megalapozottságának kérdését. A tudomány a média által felkapott klímahisztérikusok és klímaszkeptikusok közé szorul, az éghajlattudomány keveredik az éghajlatpolitikával. Az éghajlatkutatók és a kapcsolódó szakterületek művelői tisztában vannak az éghajlatra, az éghajlatot vezérlő folyamatokra vonatkozó ismeretek bizonytalanságával, hiányosságaival, és minden bizonnyal tisztában vannak a tudományosan megalapozottnak látszó globális éghajlatváltozás potenciális következményeivel, és az emiatt kötelező elővigyázatosság fontosságával is. Ugyanakkor többségünkben nem vagyunk igazán felkészülve arra, hogy meglepetésszerű, néhány(másod)perces interjúkban olyan szabatos és közérthető válaszokat adjunk, amivel nem kerülünk akaratomon kívül a klímahisztérikusok közé, ugyanakkor nem ássuk alá a tudományba vetett bizalmat a bizonytalanságok hangsúlyozásával, miközben nem keveredünk szándékolatlanul az éghajlatpolitika területére - és még lehetne sorolni az elkerülendő csapdákat. Nem használ sem a tudomány (egyébként sem túl jó) megítélésének, sem az éghajlatvédelemnek, ha a tudomány képviselői jelentősen eltérő nézeteket, véleményeket hangoztatnak. Különösen nehéz a helyzet, ha más szakterületen tekintélyt szerzett szakemberek nyilatkoznak hozzá nem értő módon, esetleg vitatható vagy téves nézeteket támogatva, szakmai tekintélyükkel hitelesítve azokat a laikus közvélemény előtt. Az éghajlatváltozás kérdéséhez érdemben hozzászólni tudó hazai szakmai közösség nagyon kicsi, így számtalan olyan felvetés adódhat, amire nem tudunk válaszolni. Ez értelemszerűen növeli a közvélemény bizonytalanságát, az esetleg téves nézetek terjeszthetőségét, még akkor is, ha a felvetésre létezik válasz, csak mi nem ismerjük. Mindez arra ösztönöz, hogy a soron következő MTB ülésen beszélnünk kellene erről a kérdéstről. El kellene döntenünk, hogy tudunk-e ezzel a problémával valamit kezdeni (azt hiszem, elvárható, hogy tudjunk), és mit kellene tennünk annak érdekében, hogy elfogadhatóan egységes szakmai vélemény alakuljon ki az éghajlatváltozás kérdésében, amit aztán szélesebb körben is meg kell próbálni

elfogadtatni. Van-e értelme a kérdéskörben egy önálló rendezvényt tartani, a remélt egyetértés után pedig szélesebb szakmai közönség és a média képviselői elé vinni a témát? Mindez esetleg érintheti a 2010-es Meteorológiai Tudományos Napok tematikáját is. E kérdésben örömmel vennék előzetes hozzászólásokat is annak érdekében, hogy a témát a hatékonyan lehessen tárgyalni az MTB soron következő ülésén.

Mindenkinek kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt kívánva

Haszpra László
MTB elnök

MTA Meteorológiai Tudományos Bizottság

Elnök: Haszpra László, Titkár: Weidinger Tamás

Tagok: Anda Angéla, Bartholy Judit, Bozó László, Czelnai Rudolf, Faragó Tibor, Gelencsér András, Geresdi István, Götz Gusztáv, Gyuró György, Horányi András, Horváth Ákos, Horváth László, Major György, Mészáros Ernő, Mika János, Pálvölgyi Tamás, Putsay Mária, Szalai Sándor, Tar Károly, Unger János

EMLÉKEZTETŐ A METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG 2009. DECEMBER 22. ÉS 2010. JANUÁR 4. KÖZÖTTI VIRTUÁLIS ÜLÉSÉRŐL

Az MTB elnöke 2009. december 22-én elektronikus levélben tájékoztatta a Bizottság tagjait az elmúlt időszak néhány eseményéről, illetve a soron következő ülésen megtárgyalásra javasolt témákról:

1. Beszámoló a 35. Meteorológiai Tudományos Napokról

A rendezvény előadásai megtalálhatók a következő címen:

http://www.met.hu/omsz.php?almenu_id=omsz&pid=metnap35&pri=0&mpx=1

2. Tájékoztatás az MTB honlapjáról

Elkészült az MTB saját honlapja: <http://mtb.met.hu/>

3. Előzetes a következő ülés napirendjéhez

Az MTB elnöke levelében jelezte, hogy a soron következő, várhatóan február 16-án sorra kerülő ülésen dönteni kell a 2010. évi (36.) Meteorológiai Tudományos Napok tematikájáról. A 2009 elején hozott döntés szerint ennek a rendezvénynek a témája az éghajlat.

Az MTB elnöke levelében felhívta a figyelmet a globális éghajlatváltozás ügyében elhangzó félreérthető, illetve téves, félrevezető megnyilatkozásokra, amelyek aláássák a tudományterület hitelét, elbizonytalanítják a társadalmat és a döntéshozókat, és javasolta, hogy ennek a kérdésnek a megtárgyalását tűzze az MTB a következő ülés napirendjére.

A virtuális ülést kezdeményező levélre 10 hozzászólás érkezett. Aki állást foglalt a virtuális ülés, mint módszer kérésében (5 hozzászóló), egyöntetűen időkímélő és hatékony módszerként üdvözölte, ami azonban nem helyettesítheti az időnkénti személyes összejöveteleket.

A 2010. évi Meteorológiai Tudományos Napok programjával kapcsolatban Horányi András benyújtotta az Éghajlati Munkabizottság és a Légekördinamikai Munkabizottság közös programvázlatát (lásd melléklet).

Valamennyi hozzászóló egyetértett abban, hogy az éghajlattudomány nincs könnyű helyzetben, amikor a médiát klímaszkeptikus és klímahisztérikus megnyilatkozások uralják, amelyeket nem ritkán az éghajlattudományon ugyan kívülálló, de a maguk területén elismert szakemberek hitelesítenek a társadalom szemében. Mindenki fontosnak tartotta a kérdést, de a hozzászólók többsége szkeptikus volt abban a tekintetben, hogy az MTB képes-e valamilyen közös álláspont kialakítására.

Budapest, 2010. január 20.